

RAPPORTAGE WESTLAND AGENDA III

2021 - 2024

GEMEENTE WESTLAND

SAMENVATTING

In juli 2021 startten we met de Subsidieregeling Westland Agenda III. Met deze regeling wilden we het bedrijfsleven en de economische ambities van de gemeente stimuleren op de volgende zes thema's:

- Innovatie en ontwikkeling
- Duurzaamheid en gezondheid
- Arbeidsmarkt en onderwijs
- Werklocaties en dorpscentra
- Toerisme en recreatie
- Agrologistiek

De regeling gaat uit van cofinanciering. Als gemeente stelden we een bedrag van ruim 3 miljoen euro beschikbaar. De geschatte bijdrage vanuit het bedrijfsleven is minstens 20 miljoen euro. Daarnaast droegen ook partijen als de Provincie Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap van Delfland hun financiële steentje bij.

In de tweede helft van 2024 is de subsidieregeling Westland Agenda III beëindigd, en konden er dus geen nieuwe subsidieaanvragen meer ingediend worden. Van projecten die in 2022 en begin 2023 zijn begonnen is inmiddels een eindrapportage ontvangen en zijn de totale subsidiebedragen verantwoord en vastgesteld. De projecten die later zijn begonnen worden in de loop van 2025 en 2026 afgerond. Deze projecten zullen hun eindrapportage in 2026/2027 opleveren en de restantbetaling ontvangen. Vanaf 1 februari 2025 is er een bedrag van ruim 2,5 miljoen uitgekeerd vanuit het fonds Westland Agenda III.

Inhoud

Samenvatting

Inleiding

Projecten die WA III financiering ontvangen hebben

Thema 1: Innovatie en ontwikkeling 5
- 1.1 Green Team Data Driven Growing 5
- 1.2 Start-up Horti Heroes 6
- 1.3 RoboDoc (automatische chrysanten pluisrobot) 6
- 1.4 RoboCrops 6
- 1.5 Validatie van het Framework Servitization 7
- 1.6 WOS Ondernemersplein 7
- 1.7 Digital Softlanding Program Agri Horti Tech 7
- 1.8 Teeltproef Tomaten, TOM 4.0 8
- 1.9 First League Tec 8

Thema 2: Duurzaamheid en gezondheid 9
- 2.1: Bloempapier-verpakkingen 9
- 2.2: COSTAR Pilot De Hooge Beer 9
- 2.3: Persleiding De Lier – Maasdijk 10
- 2.4: Biodiversiteit in Westland 10
- 2.5: Afvalhelden Westlandse Centra 11
- 2.6: Escape-room / Influencer-game; Gezonde Leefstijl 11
- 2.7: Gezondheid en Geluk; visie 11
- 2.8: Gezondheid en Geluk; Gezonde Lunch Cultuur 11
- 2.9: Versnellers Sierteeltproductie 12
- 2.10: Emissie-vrije bevoorrading Westlandse strand 12
- 2.11: Model Green, GreenPax 13
- 2.12: Vooronderzoek Gebiedsontwikkeling HeulWatering 13

Thema 3: Arbeidsmarkt en onderwijs 14
- 3.1: Kwartiermaker Onderwijs en Arbeidsmarkt 14
- 3.2: Vooronderzoek FlexGiving 14
- 3.3: Westlandse Stages 15
- 3.4: Beroepenbank Westland; WNTweb 15
- 3.5: Westlandse Talentweek 16

Thema 4: Werklocaties en dorpscentra 17
- 4.1: Uitstraling winkelgebieden Wateringen, Monster, Honselersdijk 17
- 4.2: Verlevendigen dorpskernen; case 's-Gravenzande 17
- 4.3: Vitale dorpskern 's-Gravenzande 17

Thema 5: Toerisme en recreatie 18
- 5.4: Bezoek Westland; promotie Westlands toerisme en recreatie 18
- 5.5: Vooronderzoek Behoud Sonnehoeck 18

Thema 6: Toerisme en recreatie 19

Financiën 19

Colofon

Gemeente Westland

augustus 2025

Eindredactie Frans Pijls, cluster Beleid / team Alfa

Vormgeving Impressed

INLEIDING

Het Westlandse economisch beleid is gericht op een veerkrachtige economie die goed kan inspelen op ontwikkelingen. De gemeente draagt hier aan bij vanuit de rol van stimulator en facilitator. De gemeente zet zich hier op verschillende manieren voor in. Een daarvan is de Westland Agenda III.

Westland Agenda III
De Westland Agenda III is de opvolger van de Westland Agenda I en II. Bij de programma's Westland Agenda I en II is de afspraak gemaakt dat het bedrijfsleven een gelijk bedrag investeert in de projecten. Omdat deze samenwerking zo goed beviel, is dit in de Westland Agenda III weer afgesproken. Sinds 2021 is er een bedrag van 3 miljoen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de subsidieregeling, en is er afgesproken dat het bedrijfsleven minimaal een gelijk bedrag investeert.

Stuurgroep Westland Agenda III
De stuurgroep Westland Agenda III adviseert over de projectvoorstellen. De aanvrager wordt uitgenodigd om een korte pitch te geven om het project toe te lichten. Indien een positief advies wordt gegeven, kan er een formele aanvraag bij de gemeente worden gedaan voor financiering. De organisaties die medio 2021 in de stuurgroep zaten waren:

- Gemeente Westland
- VNO NCW
- MKB Westland
- Glastuinbouw Nederland
- Rabobank
- Patijnenburg
- ROM Innovation Quarter

PROJECTEN DIE WA III FINANCIERING HEBBEN ONTVANGEN

Thema 1. Innovatie en ontwikkeling

De wereld verandert in een hoog tempo. Ondernemen is kansen zien en op die veranderingen inspringen. Dat betekent niet alleen de veranderingen in beeld hebben en bijblijven, maar ook voorop proberen te lopen. Innoveren dus. Het kan om allerlei veranderingen en verbeteringen gaan. Innovatie is een voorwaarde voor lange termijn succes van bedrijven en voor de economie als geheel!

1.1 Green Team Data Driven Growing
In 2022 startte Tomatoworld het project GreenTeam Data Driven Growing. De doelstelling van het project is het toekomstbestendig maken van de (Westlandse) tuinbouwsector door het belang te benadrukken van investeren in digitalisering.

Het project zorgde voor samenwerking tussen diverse (onderwijs)instellingen zoals InnovationQuarter, Hogeschool InHolland, Haagse Hogeschool, TU Delft, Erasmus Universiteit Rotterdam en Wageningen Universiteit. Via Hackatons en Drone-events speelde de partijen in op de belevingswereld van studenten en jongeren. Met vaak verrassende en vernieuwende resultaten.

Ook na afsluiting van het project zomer 2023 werkten partijen samen verder. Zo zal Tomatoworld betrokken blijven bij een project over de toepassing van sensortechnologie voor het volgen van gewasgroei en het detecteren van ziektes en bederf van tuinbouwgroenten.

1.2 Start-up HortiHeroes

De doelstelling van HortiHeroes is om een innovatie-ecosysteem te bouwen, waarbij innovatie door samenwerking bevorderd wordt. Om de uitdagingen van de Food & Flower industrie met elkaar aan te gaan, werkt Horti Heroes samen met gevestigde (Westlandse) bedrijven, start-ups, kennisinstellingen, overheden en investeerders. De thema's zero-emissie en arbeid & automatisering staan hierbij centraal.

Om te zorgen dat World Horti Center een magneetwerking krijgt op startups, investeerde Horti Heroes volop in het opzetten van het netwerk en het zichtbaar maken van kansen in de tuinbouw voor startups. Door middel van vakbeurzen, fieldtrips, HeroFestivals en Startup dinners zijn de startups verbonden met voor hen relevante bedrijven. Deze matches zijn door beide partijen als waardevol ervaren!

HortiHeroes is erg transparant in haar manier van onder de aandacht brengen wat hun doel en behaalde resultaten zijn.

1.3 RoboDoc (automatische chrysantenpluisrobot)

Teler Arcadia Chrysanten is geïnteresseerd in de ontwikkeling van een automatische chrysantenpluisrobot. Na een eerder verkennend onderzoek door Demcon pakte Arcadia dit weer op. Zes groepen studenten van de opleiding Mechanical Engineering van TU Delft bogen zich over het vraagstuk. Na een uitgebreide analyse zijn de bevindingen van de studenten aangeboden aan Demcon. Hieruit zijn verbeterde versies gekomen, die uiteindelijk in de praktijk zijn uitgetest bij Arcadia Chrysanten.
Met als resultaat:

- Het getrainde model voor beeldherkenning is in staat om 95% van de knoppen te herkennen;
- Het lokaliseren van de okselknoppen is nog niet gelukt. Met een stabielere cameraopstelling
- moet dit uiteindelijk wél gaan lukken;
- Er is 82% van de beoogde okselknoppen succesvol afgeknipt. Dit laat duidelijk de potentie van dit concept zien;
- Tijdens de test kostte het pluizen gemiddeld één minuut per okselknop. Een toekomstig automatisch systeem zal dit veel sneller moeten doen.

Het verhogen van de werksnelheid (en tegelijkertijd het voorkomen van beschadigingen van de plant) zal nog verbeterd moeten worden. Pas dan kan definitief uitsluitsel gegeven worden over haalbaarheid van het systeem. Vooralsnog lijkt een automatische chrysantenpluisrobot volgens het onderzochte concept in de toekomst haalbaar.

1.4 RoboCrops

RoboCrops, onder verantwoordelijkheid van Greenport West-Holland, boekte resultaten op het gebied van innovatie, kennisdeling en samenwerking binnen de glastuinbouw, dankzij de ontvangen subsidie van diverse partijen (waaronder gemeente Westland en MRDH).
Door middel van matchmaking, het creëren van een goed netwerk en de kennis van de praktijk te combineren, wil RoboCrops bijdragen aan de vooruitgang in de digitalisering en robotisering van de sector. RoboCrops zet zich in om telers, technologie, wetenschap en overheid naadloos op elkaar aan te laten sluiten waardoor samenwerken makkelijker wordt. De kansen, én risico's, voor de teler zijn altijd het startpunt. De teler wordt een stap verder geholpen door vanuit zijn dagelijkse realiteit, samen uit te vinden waar het beste tijd, geld en energie in kan worden gestoken.
De activiteiten tot januari 2025 zijn:

- Ruim 50 producenten technologiebedrijven persoonlijk gesproken en/of begeleid bij het optimaliseren van hun groene kennis; matches gemaakt tussen telers en technologiebedrijven;
- Organisatie van diverse events en Hackatons (in samenwerking met HortiHeroes);
- Zichtbaar op grote beurzen (HortiContact, GreenTech, ZIE24);

- Ruimte creëren voor experimenten bij Tomatoworld;
- Robolab (voor robot-onderhoud) en Datalab (interactieve ruimte om te werken met data) zijn eind januari 2025 officieel geopend door de burgemeester van Westland;
- Zeer actief op gebied van communicatie: positionering als hét onafhankelijk loket voor digitalisering. RoboCrops is op dit moment nog niet afgerond, maar zal waarschijnlijk eind 2025 een eindrapport opleveren.

1.5 Validatie van het Framework Servitization
Servitization houdt in dat partijen in toenemende mate diensten leveren als aanvulling op producten, of dat producten zelfs geheel als dienst worden geleverd zodat de klant volledig ontzorgd wordt. De weg naar succesvolle implementatie blijkt echter niet eenvoudig. Om deze reden heeft AVAG het plan opgevat om haar leden, vooral kassenbouwers, hierin te ondersteunen door een compleet programma te ontwikkelen. Omdat de Stuurgroep Westland Agenda III van mening was dat dit een té omvangrijk project zou worden (en feitelijk ook door de AVAG-leden zelf bekostigd zou kunnen/ moeten worden) besloot de stuurgroep om slechts één onderdeel van het totale project te financieren. Het onderdeel dat in aanmerking kwam voor financiering was de validatie van het framework bij meerdere Westlandse bedrijven. Overgaan op het framework is echter een keuze van de bedrijven zelf. Door het organiseren van diverse sessies, met zowel managers als medewerkers werd het framework praktischer.

Als afsluiting van de opdracht zijn het framework en de overige resultaten gepresenteerd in het WHC tijdens één van de LET'S CONNECT dagen. De bijeenkomst werd goed bezocht en is breed uitgezet op de social media kanalen van Hortivation.

1.6 WOS Ondernemersplein
In 2024 startte de WOS met de productie van het nieuwe programma "WOS Ondernemersplein". In de regio Westland zijn bovengemiddeld veel ondernemers actief en mede hierdoor wilde WOS voor deze doelgroep een programma produceren waarin verschillende thema's aan bod komen. Eind 2024 zijn in totaal 14 afleveringen gemaakt. In elk van deze afleveringen staat één expert en één ondernemer uit de regio centraal en wordt gesproken over één specifiek thema. De ondernemer belicht het thema vanuit eigen ervaring, waar de expert het onderwerp breder kan belichten. Zo zijn onder andere de thema's AI in de glastuinbouw, bedrijfsovernames, duurzame innovaties, werken met generatie Z en Big Data besproken. Alle afleveringen zijn via de website, app en het YouTubekanaal van de WOS terug te kijken.

Zowel de ondernemers als de WOS hebben positieve reacties gekregen op de afleveringen. Ook zijn de eerste aanmeldingen van ondernemers uit de regio voor toekomstige deelname al ontvangen. Bij de WOS worden plannen voor nieuwe opnames in 2025 inmiddels gemaakt en zal het programma naar verwachting een vervolg krijgen.

1.7 Digital Softlanding Programme Argi Horti Tech
Dit project richt zich op de acquisitie van Indiase start-ups die aansluiten bij de innovatie-thema's van het Westland en de regio Den Haag. De Indiase bedrijven worden voorbereid en bijgepraat over wat in de omgeving van Westland gaande is, en over de eventuele vestigingsmogelijkheden. De aanleiding om een Digital Softlanding Programm (DSP) te ontwikkelen, komt uit een aanvraag van de Nederlandse ambassade in Delhi. Het doel is om invulling te geven aan de bilaterale samenwerking tussen Nederland en India op het gebied van argri en horti. Het programma biedt een mooie kans om het Westland en de regio Den Haag onder een nationale paraplu zichtbaarheid te geven en via deze weg toegang te krijgen tot de toplaag van de innovatieve start-ups in India. Er is hierbij samengewerkt met diverse partners uit het Westland, zoals Greenport West-Holland, HortiHeroes, Dutch Geenhouse Delta en het World Horti Center.
Helaas is het niet mogelijk gebleken om direct na afloop al meteen concrete resultaten waar te nemen voor de Westlandse ondernemers; dit soort projecten zijn vaak een zaak van lange adem.

1.8 Teeltproef Tomaten, TOM 4.0
De beschikbaarheid van arbeidskrachten is een toenemende uitdaging voor tomatenkwekers. Als we de tomatenteelt in Nederland willen behouden, is het van belang de oogst- en gewasarbeid te automatiseren. De huidige robotisering blijkt echter aan te hikken tegen de complexe omgeving van de tomatenplanten. Er is een systeemverandering nodig, waarbij de inzet van robots eenvoudiger en daardoor kansrijker wordt. Daartoe is een haalbaarheidsstudie opgezet voor een nieuw concept voor de teelt van tomaten.

Aan het TOM 4.0 concept voor de tomatenteelt hebben diverse toeleveranciers gewerkt, namelijk Fa. Ridder, Van der Hoeven Horticultural Projects en Hortiplan. Hierbij worden tomatenplanten geteeld in verplaatsbare goten. Hierdoor kan de gewasbehandeling op een centrale plek worden uitgevoerd door robots en waarbij iedere gewasfase op een aparte afdeling staat.
Hoewel er nog flink wat werk te verzetten is, zijn de eerste resultaten veelbelovend, zoals de teelt van tomaten in een kort cyclisch systeem met slechts 2 trossen per plant. Ook lijkt voldaan te kunnen worden aan de voorwaarden van de economische haalbaarheid.
Op termijn moet het concept resulteren in een circulaire en volledig gerobotiseerde tomatenteelt waarbij ook nog eens sprake is van een aanzienlijke meerproductie van wellicht 20% en meer.

De onderzoekers onderkennen dat nog veel te onderzoeken valt, en dat pas over 3-5 jaar wellicht sprake zal zijn van activiteit op de eerste demobedrijven. Zo zei innovatiemanager Ad de Koning van Fa. Ridder: "De kracht van dit systeem is dat veel aspecten gebaseerd zijn op bestaande kennis en systemen. Eigenlijk ga je toe naar een tomatenteelt die een mix vormt tussen de slateelt op goten en de manier van telen op een potplantenbedrijf."

1.9 First League Tech

Op het WHC, door een aantal mensen gezien als het "clubhuis" van de tuinbouw, heeft een fantastische robotwedstrijd voor de jeugd plaatsgevonden. Op de hotspot waar onderwijs en ondernemers samenkomen werden in één dag tijd ongeveer 2.500 bezoekers verwelkomd. De organisatie van Lego League vestigden bij deze 18e editie van de Lego League dan ook een mooi record.
De belangstelling voor de robotwedstrijd was erg groot. Naast de robotwedstrijd konden
kinderen zich tussendoor vermaken met uitgebreide side events. Zo konden ze drones vliegen, of tijdens een workshop alles leren over AI en virtual reality. Ook de wedstrijd LegoMasters kon op veel belangstelling rekenen. Kers op de taart waren de rondleidingen door de demokas die door oud-tuinders werden verzorgd.
Er werd met veel enthousiasme uitgekeken naar de 19e editie die in januari 2025 plaatsvond, die tevens ook weer drukbezocht was.

Thema 2. Duurzaamheid en gezondheid

Ook voor de lange termijn moet onze leefwijze houdbaar zijn. Het belang hiervan wordt steeds groter en diverse transities zijn in gang gezet om daaraan een vertaling te geven. Bedrijven hebben met deze transities te maken, omdat de maatschappij aanpassingen van ze vraagt. Dat kan een uitdaging zijn, maar biedt aan de andere kant ook nieuwe kansen waarop ze in kunnen spelen.

2.1 Bloempapier verpakkingen

Met de gedachte van duurzaamheid en circulariteit is het idee opgepikt om vezels afkomstig uit de glastuinbouw te verwerken tot grondstof voor bloempapier. Dit kwam in eerste instantie vooral uit de sierteelt, later zijn er ook de mogelijkheden vanuit de groenteteelt, zoals tomatenloof, onderzocht.

Alle technische, bedrijfseconomische en marketing facetten zijn onderzocht in de praktijk. Er is overlegd met papierfabrieken en de benodigde productspecificaties zijn geformuleerd. Batches van halfdroge en extra gedroogde vezels zijn verwerkt in proefopstellingen in papierfabrieken. Naast dit is er ook gekeken naar de valorisering van nutriënten in het pers-sap van de vezels.

Enerzijds bleek dat het op dit moment nog niet mogelijk is om kosten efficiënt het bladafval en stengels te drogen en te verwerken dat de papierindustrie hier een verdienmodel van kan maken. Hierdoor is het concept in theorie wel mogelijk en biedt het veel potentie, alleen is het in de huidige situatie (nog) niet economisch haalbaar. Dit is afhankelijk van de marktvraag, wanneer deze verandert kan er overwogen worden om het nog eens op te pakken. Anderzijds zijn door dit project veel resultaten behaald die niet direct voorzien waren, maar die als “bijproduct” verkregen zijn. De mogelijkheid om nutriënten terug te winnen uit pers-sap en daar een nieuwe business-case omheen te bouwen is daar één voorbeeld van.

Al met al heeft dit project veel praktische resultaten opgeleverd. Echter heeft het project in 2024 en 2025 nog niet de gewenste resultaten behaald. De verwachting is dat in de toekomst deze projecten, zeker bij de veranderende marktomstandigheden, de resultaten van de projecten van groot belang zullen zijn in het duurzaam en circulair maken van de tuinbouwsector.

Het bedrijf heeft een zeer uitvoerig en gedetailleerd rapport opgesteld waar geïnteresseerden hun voordeel mee kunnen doen.

2.2 COASTAR Pilot de Hooghe Beer

In Kwintsheul zijn er voorbereidingen gestart voor een COASTAR-project. Het project zal aan de Hooghe Beer, in glastuinbouwgebied Broekpolder plaatsvinden. In dit pilotproject zal het teveel aan regenwater ondergronds opgeslagen worden om in droge periodes dit te gebruiken als gietwater in de glastuinbouw. Hierdoor zal er minder water uit de ondergrond worden gehaald dan bij de huidige methode, omgekeerde osmose.

De verwachting is dat met COASTAR het zouter worden van de ondergrond vermindert. Ook zal de bodemdaling minder zijn. Het pilotproject COASTAR Waterbank Westland is een omvangrijk project waar veel instanties samenwerken. Glastuinbouw Nederland, gemeente Westland, Hoogheemraadschap Delfland, Provincie Zuid-Holland en de onderzoeksinstellingen KWR en Deltares. En natuurlijk ook de betrokken 13 glastuinbouwbedrijven in de regio, verenigd in Coöperatie Nature Water. Hun bassins worden op elkaar aangesloten zodat er een groot volume aan zoetwater ontstaat, en een natuurlijke balans tussen vraag en aanbod naar water. Het project wordt

gefinancierd door bovenstaande partijen en ook door het Deltafonds en het Topconsortium voor Watertechnologie.

Eind 2024 zijn er nog te weinig concrete resultaten te melden over dit project. De omvang van dit project maakt dat er veel voorbereid en uitgezocht moet worden alvorens de daadwerkelijke testfase te starten. De verwachting is dat tegen eind 2025 c.q. begin 2026 de eerste zichtbare resultaten bekend zullen worden.

2.3 Persleiding De Lier- Maasdijk

De Waterzuiveringscoöperatie Westland gaat in samenwerking met Hoogheemraadschap Delfland, gemeente Westland en de Provincie Zuid-Holland collectief water zuiveren op de afvalzuiveringsinstallatie (AWZI) Nieuwe Waterweg in Hoek van Holland. Dit project geldt ook als pilot om alvast te voldoen aan eisen die vanaf 2027 verplicht gesteld worden. Met de aanleg van een persleiding tussen De Lier en Maasdijk kunnen glastuinbouwondernemingen rondom De Lier (ca. 500 HA areaal) meedoen aan de collectieve afvalzuivering in Hoek van Holland.

Het project heeft als doelstelling:

- Voldoen aan de zuiveringsplicht voor gewasbeschermingsmiddelen;
- Significante hoeveelheden nutriënten verwijderen op weg naar nagenoeg nul-emissie voor de glastuinbouw in 2027;
- Toekomstige levering van gietwater uit effluent;
- Extra mogelijkheden om water uit De Lier af te voeren bij wateroverlast.

De uitkomst van het project zal extra gereedschappen bieden om in het geval van wateroverlast, water uit De Lier af te voeren. De wateroverlast medio 2021 heeft opnieuw laten zien dat het aanleggen van een robuust rioleringssysteem geen overbodige luxe is. De aanleg van deze persleiding levert dan ook een belangrijke bijdrage aan het klimaatbestendig maken van een gebied dat herhaaldelijk met “natte voeten” te kampen heeft gehad. Gemeente Westland en Provincie Zuid-Holland hebben ieder € 360.000 ingebracht. Vanuit het hoogheemraadschap Delfland is nog een aanvullende bijdrage van € 1 miljoen ingebracht. Vanuit het bedrijfsleven, met name de betrokken tuinders, zal in totaal 4,7 miljoen bijgedragen worden. Hiermee komt het totaal uit op 8,5 miljoen dat beschikbaar is voor dit project.

Op dit moment is het project nog in uitvoering en kampt het ook nog eens met aanloopproblemen. De aanleg van persleiding De Lier – Maasdijk is vertraagd in verband met een onvoorziene vergunningswijziging van de AWZI Nieuwe Waterweg. Deze procedure moet eerst worden doorlopen, voordat de vergunning, aanbesteding en aanleg van de persleiding kunnen plaatsvinden. De oplevering van de persleiding staat nu gepland voor uiterlijk 1 januari 2027.In de tussenliggende periode nemen de betrokken kwekers extra, bovenwettelijke maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren.

2.4 Biodiversiteit in Westland

Het vergroten van de biodiversiteit in het Westland is een maatschappelijke opgave waar meerdere organisaties bij betrokken zijn. Afhankelijk van hun belangen, heeft het vergroten van biodiversiteit voor iedereen een andere waarde of impact. Door rekening te houden met elkaars belangen is draagvlak gezocht, zodat er een breed gedragen beleid kan komen.

In afstemming met betrokken medewerkers (op gebied van groen en biodiversiteit) van Provincie Zuid-Holland, gemeente Westland, Hoogheemraadschap Delfland en Glastuinbouw Nederland is door InnoPlant onderzoek gedaan naar de beleving van tuinders t.a.v. biodiversiteit in Westland. Via een schriftelijke enquête, en veldonderzoek waar met individuele tuinders is gesproken, bleek dat de tuinders verschillend over biodiversiteit denken. Dit resulteert er ook in dat er door de tuinders verschillend mee om wordt gegaan. Hoewel telers risico’s ervaren, spreken ze ook positief over de waarde van biodiversiteit in hun omgeving. De discussie over biodiversiteit vraagt daarom om een gedetailleerde benadering, aldus InnoPlant. Omdat teelten verschillen én omdat ondernemers verschillende keuzes maken, is er geen universele waarde voor de impact van biodiversiteit op een kasteelt. Dit onderzoek, zo besluit InnoPlant, vormt daarom een prima begin om meer inzicht te krijgen in elkaars motivaties en belangen.

2.5 Afvalhelden Westlandse Centra
Dit project is door omstandigheden pas onlangs gestart. Hierdoor zijn er nog te weinig resultaten behaald om hier nu al over te rapporteren. Het doel van het project is om binnen Naaldwijk verschillende afvalstromen te verzamelen met behulp van een elektrisch voertuig. Door meer samenwerking en afstemming onderling, zal een grote vermindering van vervoersbeweging in het centrum zijn, wordt de afvalstroom in een relatief kort tijdsbestek afgevoerd, verwerkt en gerecycled. Hierdoor zal er minder CO2 uitstoot zijn en minder zwaar rijverkeer in het centrum. Dat geeft een betere verkeersveiligheid voor de bezoekers en ondernemers van het centrum.
Grote voertuigen zullen minder in het straatbeeld verschijnen. Er wordt rust gecreëerd voor de bezoekers en het centrum ziet er schoon en toegankelijk uit voor iedereen. Naar verwachting zullen eind 2025 de eerste resultaten van dit project naar voren komen.

2.6 Escaperoom / Influencer-game 'Gezonde Leefstijl'
De onderzoekers van de Haagsche Hogeschool ervoeren dat de oorspronkelijke opzet, het ontwikkelen en testen van een escaperoom-concept, beter ingeruild kan worden door iets wat de VMBO-leerlingen méér aanspreekt: een Influencer-game. Een serious game die jongeren op het VMBO helpt om kritisch om te gaan met gezondheidsinformatie, vooral in een tijdperk waarin (mis)informatie via sociale media een grote rol speelt. De game stimuleert gezondheidsvaardigheden en kennis over duurzaamheid door middel van digitale geletterdheid en kritisch denkvermogen. Het nodigt spelers uit om de betrouwbaarheid van gezondheidsinformatie, gepresenteerd door fictieve influencers, te onderzoeken met betrouwbare bronnen. Hoewel de geteste game op een aantal punten nog doorontwikkeld en verbeterd kan worden (korter; meer gericht op specifieke thema's, minigames), zijn de resultaten erg goed bevallen bij leerlingen en docenten.
De docenten vonden de onderwerpen in de game en gamificatie een passende aanvulling op hun lessen. De aanbeveling van de onderzoekers is om de influencergame een aanvulling te laten zijn op diverse programma's van WNTweb, zoals "Gezondheid en techniek", project "Gezonde school" en "Dag van de Tuinbouw". Ook is een koppeling gemaakt met het Health Plein in het WHC. De intentie van de onderzoekers is om, naast voeding en sport, andere leefstijlgedragingen toe te voegen, zoals over beeldschermgebruik, huidbescherming, slaap, roken, vapen en alcoholgebruik.

2.7 Gezondheid en Geluk; visieontwikkeling
Met het actieprogramma Gezondheid en Geluk zet Greenport West-Holland in op de Gezonde en Gelukkige stad: gezonde mensen in een gezonde leefomgeving. Het actieprogramma focust op een gebiedsgerichte aanpak om de rol van het tuinbouwcluster lokaal en concreet te maken bij preventie, klimaatadaptatie en biodiversiteit. In living labs werken tuinbouwondernemers, gemeenten en kennisinstellingen samen mét burgers en maatschappelijke organisaties. De ambitie "leidend in Gezondheid en Geluk" gaat daarbij verder dan vertellen wat de sector goed doet. De rol van het Greenportcluster is veel breder en verschuift van agenderen (aan tafel zitten bij de juiste partijen) tot verbinden, versnellen en organiseren van initiatieven. Deze initiatieven dragen bij aan een betere gezondheid en welzijn van mensen en een gezonde, leefbare omgeving. Want de "license to operate" moet waargemaakt worden. De bijdrage vanuit Westland Agenda III is gebruikt voor het mede financieren van een projectleider. Die heeft in de afgelopen periode samen met de sector een visie ontwikkeld. Er zijn veel presentaties gegeven en betrokkenen zijn (nog) enthousiaster gemaakt om hier écht aan mee te werken.

2.8 Gezondheid en Geluk; Gezonde lunchcultuur
Het doel van het project "Nieuwe Lunch Cultuur" is om werkgevers in Zuid-Holland te ondersteunen bij het bevorderen van een groenterijke, relaxte en sociale lunchcultuur binnen hun organisaties. De aanvrager, greenport West-Holland, werkt hierbij samen met GroenteFruit Huis, Provincie Zuid-Holland, Rabobank Nederland en Bebright consultancy (strategisch/ uitvoerend partner). Het project

wordt halverwege 2025 afgerond. In het project worden ontwerpsessies, wekelijkse check-ins, maandelijkse bijeenkomsten en een afsluitende awardsessie georganiseerd. Motto zal zijn: een toonaangevende regio voor Gezondheid & Geluk begint bij toonaangevende werkgevers.

2.9 Versnellers Sierteeltproductie

Een aantal toonaangevende, vooruitstrevende bedrijven in de sierteeltsector hebben een versnelling aan de verduurzaming van de sector in gang gezet. Ze realiseren zich dat de "license to produce" ter discussie staat omdat er steeds vaker negatieve berichtgeving in de consumentenmedia is over bijvoorbeeld middelengebruik en arbeidsmigranten. Ook op beleidsmatig vlak komen de deadlines voor duurzaamheidseisen steeds dichterbij.
De Versnellers Sierteelt Productie laten zien dat het anders en zelfs beter kan. Hierdoor willen ze de rest van hun collega's motiveren om hierin mee te gaan.
In de projectperiode, van juni 2023 tot mei 2024, is een platform opgericht, zijn er veel informatiebijeenkomsten georganiseerd en heeft de initiatiefgroep uitbreiding gekregen van andere productgroepen. Er is toegewerkt naar een gezamenlijk doel: versneld naar een weerbaar teeltsysteem met genetisch sterke rassen en "schoon" uitgangsmateriaal ondersteund door groene en biologische middelen. Zo lopen ze ook eens per 6 weken excursie bij elkaar op het bedrijf om o.a. best practices en knelpunten te bespreken.

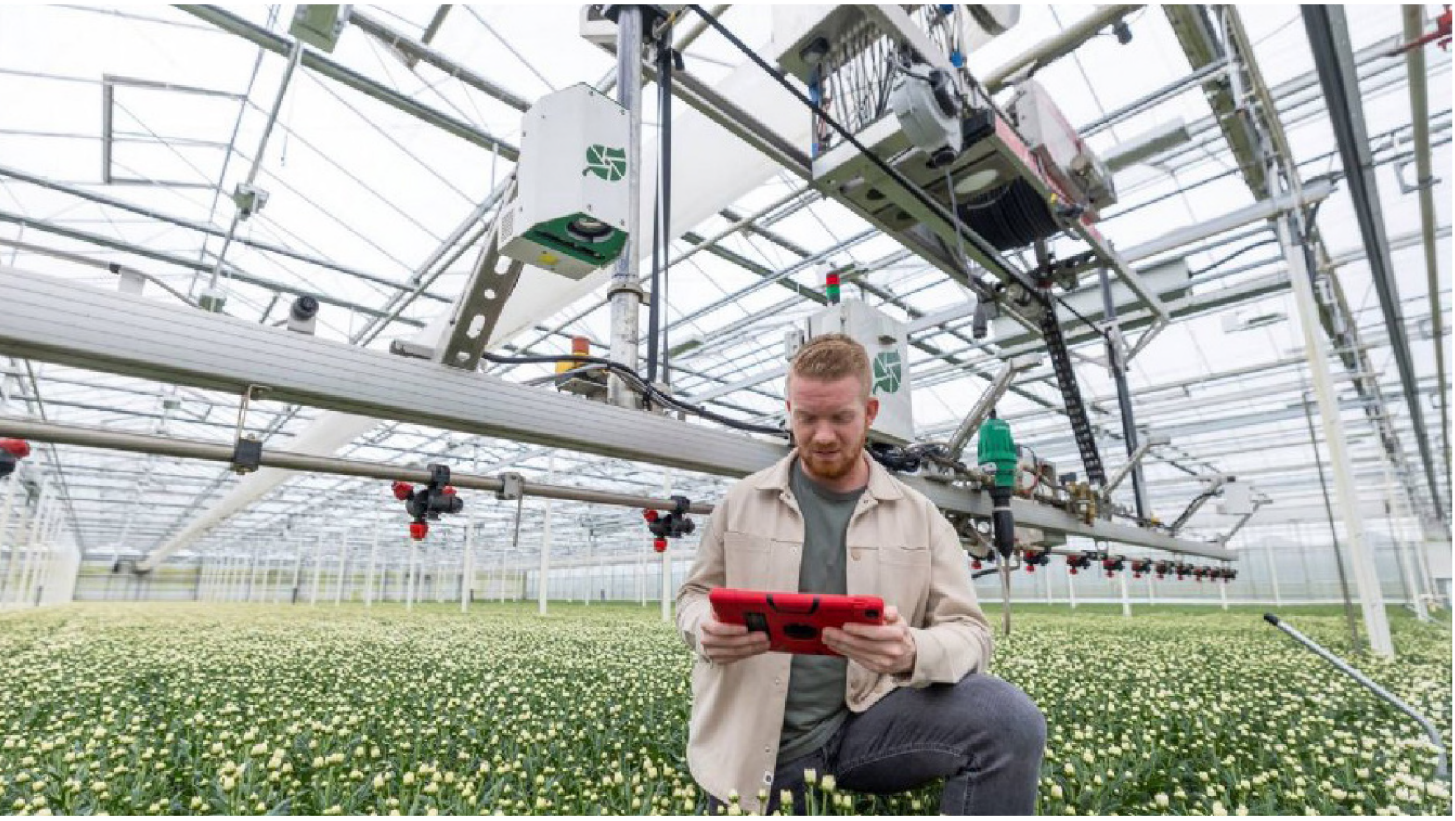
Halverwege 2024 is dit project afgesloten. De (financiële) impuls die vanuit Westland Agenda III is gegeven, heeft zijn werk gedaan. De opstart is verricht, de projectgroepen zijn ingesteld, de doelen zijn geformuleerd. Het is nu aan de sector zelf om hierop voort te bouwen. Waarbij uiteraard de activiteiten moeten blijven doorlopen: men staat immers aan het begin van een belangrijk transitieproces.

2.10 Emissie-vrije bevoorrading Westlandse Strand

Al geruime tijd is de wens van overheden en ondernemers om het bevoorraden van strandexploitaties gebundeld en emissievrij te doen. Bij strandopgang Molenslag in Monster gebeurt dit sinds jaar en dag via het duinfietspad, in beheer en eigendom van Provincie Zuid-Holland. Stichting Hubklup heeft de opdracht gekregen om samen met partners de emissievrije vers-leveringen aan de strandexploitanten te starten. Door Hubklup zijn diverse vers-leveranciers (groente, fruit, brood, vis en vlees) en de logistiek dienstverleners benaderd om nadere afspraken te maken. Ook zijn vele gesprekken gevoerd, ambtelijk en bestuurlijk, met gemeente, provincie en the Coast over de toegankelijkheid van Molenslag. Tijdens deze gesprekken zijn verschillende oplossingen zoals het vasthouden van de tijdelijke oplossing via het duinfietspad als een toekomstbestendige oplossing via de Hellingbaan besproken.

Het hele project is moeizaam verlopen. Stroperigheid van gesprekken met overheden, veelal ook zonder concrete toezeggingen, onvoldoende bereidheid van vers leveranciers en horecaondernemers: een zelfdragende businesscase bleek helaas (nog) niet mogelijk.
Toch zijn er toch nog twee (indirecte) resultaten te melden:

- Mede dankzij voorbereidend werk en ondersteuning vanuit de Hubklup is begin 2024 een besluit
- genomen over realisatie van de Hellingbaan;
- Na realisatie van de Hellingbaan, en daarmee een goede toegankelijkheid van het strand bij Monster, ligt er een goede uitgangspositie voor emissievrije en gebundelde vers-leveringen. Daarbij is het wel van belang om de lessen ter harte te nemen die gedurende 1½ jaar inzet door Hubklup verkregen zijn. De projectleiding zal graag haar bevindingen delen.

Dit project past in een rijtje van meerdere projecten: veel inzet gepleegd, maar helaas (nog) niet de beoogde resultaten gerealiseerd gekregen gedurende de projectduur.

2.11 Model Green, Green-Pax

Click-Pax wil stappen zetten die andere bedrijven (nog) niet durven te zetten. Duurzaamheid en circulariteit staan hoog in het vaandel bij deze groep van jonge, ambitieuze ondernemers, zonder daarbij uit het oog te verliezen dat technologie de toekomst is. Niet voor niets is het thema van de Click-Pax dan ook: Creating less waste with smart design.

De doestelling van dit innovatieve project, dat uit 2 onderdelen bestaat zijn:

1. Model Green: Het ontwikkelen van een modulair software-systeem dat het verpakkingsproces van planten binnen de e-commerce afzetmarkt efficiënter en duurzamer maakt;
2. Green-Pax: Het ontwikkelen van breed inzetbare herbruikbare c.q. retourneerbare fusten voor klanten en transportbedrijven.

Het project Model Green toonde aan dat innovatieve software-oplossingen een aanzienlijke impact kunnen hebben op de efficiëntie en duurzaamheid van verpakkingsprocessen. De kosten voor retailers kunnen genormaliseerd (lees: verlaagd) worden en er kan een aantrekkelijker aanbod voor consumenten worden gecreëerd. De succesvolle implementatie bij twee Westlandse bedrijven middels MPV's (Minimum Viable Products) vormen een sterke basis voor verdere uitbreiding en optimalisatie van de Model Green software. Voor het project Green-Pax valt er nog veel te ontwikkelen en uit te testen. Gezien de grote hoeveelheid kartonnen verzendverpakkingen die wereldwijd gebruikt worden, is er veel impact te maken met een herbruikbare variant.

De positieve reacties van klanten bij het testen en de getoonde interesse in de diverse opties, benadrukken de belangstelling. Bovendien moeten de herbruikbare fusten een fiks aantal keer meegaan, ongeveer tussen de 15 en 20 keer, voordat ze voordeliger zijn dan de kartonnen varianten.

Er is dan ook nog veel werk aan de winkel voordat grote bedrijven als DFG, maar ook CoolBlue, Bol.com of Zalando hier massaal op over gaan. Wellicht dat het combineren met andere aspecten die van belang zijn in de logistiek, zoals traceerbaarheid, hier goed kan zijn.

2.12 Vooronderzoek, gebiedsontwikkeling HeulWatering

Om te peilen hoe initiatieven voor modernisering en adaptatie vallen in een bepaald gebied, is in het tuinbouwgebied HeulWatering, op de grens van Wateringen en Kwintsheul, een kwalitatief onderzoek gedaan onder de bewoners door Grootscholten Consultancy. Het gaat hier om een mix van moderne en meer verouderde tuinbouwbedrijven, maar ook soortgelijke bedrijven. Ook bedrijfswoningen, vrijstaande privéwoningen en een cluster woonhuizen bevinden zich midden in het gebied. Door een schriftelijke enquête en losse gesprekken met afzonderlijke personen is gepeild hoe er wordt gedacht over toekomstvisie en investeringsplannen, kansen en uitdagingen voor het gebied, interesse in gebiedsprocessen.

Helaas heeft dit onderzoek niet écht nieuwe inzichten en ideeën opgeleverd. Er bestaat nog steeds een behoorlijke gap tussen bedrijven die er al gevestigd zijn en (nieuwe) bewoners die niet altijd begrip kunnen opbrengen voor de tuinbouw. Sommige bedrijven willen meedoen met aardwarmte en nieuwe gebiedsprocessen, mits dat voor hen financieel aantrekkelijk uitpakt én dat men "ontzorgd" wordt doordat andere de lead hierin nemen.

Thema 3. Arbeidsmarkt en onderwijs

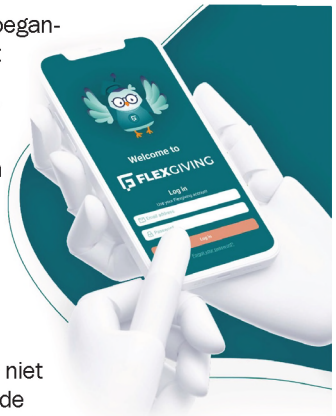
Voldoende gekwalificeerd personeel voor nu en in de toekomst, is een belangrijke voorwaarde voor een sterke Westlandse economie. In de praktijk blijkt dit een behoorlijke uitdaging te zijn. Bedrijfsleven en onderwijsinstellingen hebben hier ieder hun eigen verantwoordelijkheid. Investeren in een toekomstbestendige arbeidsmarkt samen met onderwijsinstellingen is belangrijk om tot resultaat te komen en nieuwe mogelijkheden te onderzoeken.

3.1 Kwartiermaker Onderwijs en Arbeidsmarkt

Voor een economisch en sociaal maatschappelijk sterk Westland is een gezonde arbeidsmarkt van levensbelang. Daarom is door Patijnenburg, MKB Westland, VNO-NCW West en Glastuinbouw Westland de Arbeidsmarktvisie 2022 ontwikkeld voor de sectoren die voor Westland relevant zijn: techniek, transport & logistiek, horeca, tuinbouw. Er is geprobeerd om te komen tot een sterk platform, gericht op publiek-private samenwerking waardoor kennis en kunde gebundeld kan worden aangeboden aan bestuurders en beleidsmakers. Er is een kwartiermaker aangetrokken die in een bestek van een aantal maanden met partners en betrokken partijen voorbereidingen moest treffen om te komen tot een gezamenlijke uitvoeringsagenda op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt in Westland. Na veel overleg en verwoede pogingen van diverse “kartrekkers” is helaas geconstateerd dat er weinig vooruitgang valt te boeken om samen te werken. Het project is daarom voortijdig afgebroken en er is slechts een deel van de toegezegde financiering uitgekeerd. De onderlinge verschillen bleken te groot, mede door uiteenlopende percepties en veronderstellingen. Wél is nuttig werk verricht om e.e.a. in kaart te brengen. En er zijn handvaten ontwikkeld om op een later tijdstip, als men er weer energie in wil steken, tóch te proberen om voor elkaar te krijgen wat in 2022/2023 helaas niet (helemaal) gelukt is.

3.2 Vooronderzoek FlexGiving

Cognesses ontwikkelde de digitale applicatie “FlexGiving”. Deze applicatie heeft als doel om het inzetten van leerkrachten te stroomlijnen via een geautomatiseerd proces. Het unieke aspect van FlexGiving is dat het niet alleen gebruik maakt van gediplomeerde krachten, maar ook de mogelijkheid biedt om te profiteren van specialisaties en talenten van Westlanders die aan de eisen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Onderwijsinspectie voldoen.

In de uitvoerige en zeer toegankelijke rapportage van het project wordt beschreven dat het "nogal uitdagend" is om in de onderwijssector met nieuwe ideeën te komen die afwijken van wat "gangbaar" is. Sommige schoolbestuurders zijn snel overtuigd van de kansen van nieuwe initiatieven, anderen durven het (nog) niet aan. Niet voor niets is bij de pitch van dit project al door de Stuurgroep Westland Agenda III gesteld dat men hoopt dat door dit project "een steen in de vijver wordt gegooid". Alle lof voor de initiatiefnemer van FlexGiving, mevr. Inge Mallens-Swinkels, dat ze met volharding doorgezet heeft met als eindresultaat een Minimum Viable Product (MVP). Dit is een versie van het product met net genoeg functies om bruikbaar te zijn voor de scholen en flexibele medewerkers, zodat zij feedback kunnen geven voor toekomstige productontwikkeling. Een mijlpaal werd bereikt toen de applicatie officieel werd toegelaten in de app-stores van zowel Google als Apple.

3.3 WestlandseStages

WestlandseStages is een stageplatform speciaal voor studenten uit regio Westland. Het doel hiervan is tweeledig: 1) een manier vinden om Westlands talent binnen het Westland te behouden; 2) de bedrijven op een laagdrempelige manier helpen aan stagiaires en de onboarding en begeleiding daarvan. Er zijn tot nu toe 1800 stages van 800 bedrijven online gezet. Er zijn ruim 1.000 sollicitanten geweest die op verschillende stages hebben gesolliciteerd.

De stagemarkt die in 2023 is georganiseerd samen met MKB, heeft veel positieve reacties gekregen en zal daarom voorjaar 2025 voor de tweede keer georganiseerd worden. Punt van aandacht, zo constateert WestlandseBanen, is dat veel studenten in feite deeltijdstudenten zijn. Ze hebben aangegeven dat het erg lastig is om een deeltijd stage te vinden. Veel bedrijven staan enkel open voor voltijd stagiaires, omdat ze het anders toch wel zonde van de tijdsinvestering vinden. De bedrijven vinden het lastig om hiermee om te gaan. Ook de docenten op de scholen signaleren deze discrepantie. Zij merken dat bedrijven geen goede opdracht kunnen bieden aan deeltijd studenten. Uit de reacties van bedrijven en scholen blijkt dat het "ontzorgen" en verlagen van de drempels door WestlandseBanen erg op prijs wordt gesteld.

3.4 Beroepenbank Westland WNTweb

WNTweb heeft subsidie ontvangen voor het opzetten van een Beroepenbank Westland. Met deze Beroepenbank wil WNTweb jaarrond aandacht voor beroepsoriëntatie organiseren, door middel van enthousiasmerende gastlessen in de klas, maatwerkbezoeken aan bedrijven en medewerking aan onderwijsprojecten. WNTweb is van mening dat jongeren beter leren als ze ontdekken, ervaren en begrijpen tijdens praktijkgerichte lessen, activiteiten en evenementen. Op die manier leren zij al op jonge leeftijd de mogelijkheden in het Westlandse bedrijfsleven kennen, wat een positieve invloed zal hebben op de balans tussen

Stagemarkt 2023

https://www.youtube.com/watch?v=fnGk0TczDeU

vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in de regio. En dat is goed voor de toekomst van de jongeren zelf én voor de toekomst van de Westlandse regio.

Het project heeft wat vertraging opgelopen, maar is inmiddels voortvarend bezig. De kop is eraf! Een mooie diversiteit van Westlandse bedrijven heeft zich al aangesloten: van bouwbedrijven tot tuinbouw, van zorginstellingen tot een imker. Hoewel veel bedrijven aangeven het druk te hebben (en bang zijn dat ze overvraagd worden door het onderwijs), lukt het met veel inzet en enthousiasme toch nog om de diverse contacten te leggen. Ook bij het onderwijs begint het zijn vruchten af te werpen: steeds meer leerkrachten maken gebruik van “de bank”. ISW Onderneemt (i.e. het kenniscentrum van de ISW-scholen en verbindende factor in Westland tussen bedrijfsleven en onderwijs) gaat steeds meer opdrachten en bedrijfsbezoeken bij WNTweb beleggen, zodat deze ingevuld kunnen worden vanuit de beroepenbank. Voor de periode tot medio 2025 staan weer gastlessen en bedrijfsbezoeken voor honderden middelbare scholieren gepland. De afronding van het project staat gepland voor eind 2025/ begin 2026.

3.5 Westlandse Talentweek

Door WHC is het concept van de Talentweek ontwikkeld. Een week waarin verschillende doelgroepen kennis gaan maken met bedrijven uit Westland. En met de kansen en wereldse uitdagingen waar in Westland aan wordt gewerkt. Jong en oud talent weet vaak onvoldoende over baankansen in de eigen regio. Eén van de onderdelen was de opzet van een banenmarkt. In samenwerking met UWV zijn er ruim 400 bezoekers geweest. Zo waren er werkzoekende, studenten uit het mbo en hbo en mensen die kennis wilden maken met de tuinbouwsector. Ook zijn er rondleidingen georganiseerd voor basisscholen (WHCgoKidz). En hebben 400 HAVO/VWO leerlingen meegedaan aan een challenge om uit te zoeken hoe het bedrijf Dubbel Doel Flora hun afval kan verwaarden.

Tot slot hebben ruim 500 VMBO-leerlingen en hun ouders een bezoek aan het WHC gebracht, met optie om ook deel te nemen aan een rondleiding. Er is heel veel aan gedaan om in ieder geval het onbekende weg te halen van de tuinbouwsector; hopelijk leidt dat ook nog tot een beter begrip en uiteindelijk meer waardering.

Thema 4. Werklocaties en dorpscentra

Goede bereikbaarheid, moderne voorzieningen en een functionele en aantrekkelijke inrichting van kernen. Deze waarden dragen bij aan levendige kernen waar het fijn wonen, werken en recreëren is. Het is nodig hieraan continu aandacht te schenken en verbeteringen door te voeren, want stilstand betekent al gauw achteruitgang.

4.1 Uitstraling winkelgebieden Monster, Wateringen, Honselersdijk; Op zoek naar nieuwe elan

In de winkelgebieden Wateringen, Monster en Honselersdijk deed een bureau onderzoek naar de uitstraling. Wat gaat goed, wat kan beter. En hoe kunnen we weer zorgen voor nieuw elan?
Door omstandigheden hebben de winkelgebieden Monster en Honselersdijk een beperkter onderzoek uitgevoerd dan in Wateringen, maar de 3 kernen zullen gebruik gaan maken van elkaars bevindingen.

Voor Wateringen zijn een aantal projecten/pilots opgestart op gebied van:

- Energie-transitie: dit was erg succesvol en de nuttige tips werden door de bedrijven zeer gewaardeerd;
- Bereikbaarheid: o.a. winkelrouting, parkeerfaciliteiten, horeca met zonterrassen, handhaving door BOA's en wijkagenten, uitstraling panden, etc.
- Er is veel geleerd. En er moet ook nog wat gedaan worden. Het is belangrijk dat alle betrokkenen de urgentie voelen en hun afspraken en toezeggingen ook nakomen
- Vermijden van leegstand: er is inzicht gekomen in wie de feitelijke eigenaar is van de panden. En gelukkig weet men elkaar uiteindelijk ook weer te vinden, en valt de leegstand nog mee. Sowieso hebben de klanttevredenheidsonderzoeken in Monster en Honselersdijk veel nieuwe inzichten opgeleverd; en deze zijn, naast de ondernemers, ook gedeeld met de accountmanagers van gemeente Westland.

4.2 Verlevendigen dorpskernen: Oase 's-Gravenzande

Zoals alle winkelcentra in Nederland, is er in het centrum van 's-Gravenzande ook meer leegstand. In een relatief kleinschalig project is door BIZ Centrum 's-Gravenzande geprobeerd om handvatten te vinden om:

- Te zorgen voor een levendig centrum door het invullen van lege etalages met pop-ups;
- Preventief acteren op verdere leegstand;
- De bestaande leegstand tegen gaan tot een acceptabel percentage leegstand.

De inzet van een extern bureau, met ervaring in andere dorpen en steden in Nederland, heeft meerdere ondernemers aan het denken gezet; er is veel in beweging gekomen. Overall is de conclusie dat met praten en (veel) overleg de zaken in een goede richting geduwd kunnen worden. Echter zijn er ook zaken die nu eenmaal niet zo makkelijk te veranderen zijn, zoals erg hoge huren, beperkingen m.b.t. (mede)financiering vanuit de gemeente, onzekerheid bij ondernemers of hun investeringen matchen met de (als ingewikkeld ervaren) regelgeving vanuit gemeente, etc.

Hoe dan ook, zo is de conclusie van BIZ 's-Gravenzande: "Dit verdient blijvende aandacht, en is met een relatief kleinschalig project alléén niet op te lossen. Een leegstandsmakelaar Westland breed is daarom een must".

4.3 Vitale dorpskern 's-Gravenzande

De gemeente ontwikkelde samen met MKB Westland het Tienpuntenplan. Tien potentiële projecten voor winkelgebieden waarmee ingezet wordt op het verlevendigen van winkelcentra om de dorpskernen vitaal en aantrekkelijk te houden als centrale ontmoetingsplaats.

Vanuit BIZ Centrum 's-Gravenzande is daarbij ingezet op windowdressing en de inrichting van pop up stores.

Thema 5. Toerisme en recreatie

Westland heeft veel te bieden aan zijn bewoners en aan bezoekers van buiten. Denk aan de innovatieve tuinbouw en zijn producten, de stranden, de dorpskernen, fiets- en wandelroutes, musea, evenementen, horecazaken, campings en vakantieparken. Voor bezoekers van buiten, maar ook de eigen bewoners vaak nog onbekend. Het is nodig daar wat aan te doen en ook te zorgen voor een kwantitatief en kwalitatief beter aanbod, zodat de aantrekkelijkheid wordt vergroot.

5.1 Bezoek Westland; promotie Westlands toerisme en recreatie

Gemeente Westland reageerde positief op een verzoek van Stichting Bezoek Westland om via uit te zenden Tv-spots landelijke bekendheid te vragen voor 3 Westlandse glastuinbouw-evenementen: 1) Dwars door de Kas; 2) Kom in de Kas Westland; 3) Varend Corso.

Deze Tv-spotjes zijn uitgezonden in de periode 14 t/m 25 mei 2022. Deze tv-spots hebben geleid tot meer kliks naar de website van Bezoek Westland. Naast de kliks naar de afzonderlijke evenementen, is ook veelvuldig geklikt naar de pagina's met overnachtingsmogelijkheden en de pagina over de Westlandse stranden. Als resultaat kan gemeld worden dat vooral de deelname aan Dwars door de Kas in 2022 ruim twee keer zo hoog was als bij de laatste editie van 2019. De deelname aan Kom in de Kas was in 2022 nagenoeg vergelijkbaar met eerdere edities. Uiteraard is het wel mooi dat via TV ruim 2,5 miljoen kijkers een positieve boodschap hebben gezien over het Westland!

5.2 Vooronderzoek Behoud Sonnehoeck

Op Sonnehoeck zijn de eerste druiven onder glas gekweekt en daarmee is het de bakermat van glastuinbouw in Westland. Door het overlijden van de oud-eigenaar (en ook teler) Geo van Leeuwen ontstond een nieuwe situatie. Zonder financiële steun zou Sonnehoeck niet kunnen voortbestaan. Om na te gaan of een businessplan opgesteld kan worden waarmee Sonnehoeck toekomstbestendig gerund wordt, én meer verbinding krijgt met bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, onderwijs en toeristische aanbieders, is een vooronderzoek gefinancierd. In opdracht van Stichting Historische Druivenkwekerij Sonnehoeck is vervolgens een strategie traject gestart. Waarbij vooral naar de nieuwe kansen gekeken werd. Op gebied van: druivenverkoop, rondleidingen, horeca en verhuur. Ook de mogelijkheid van donaties van particulieren en bedrijven werd onderzocht.

Het vooronderzoek heeft veel nieuwe ideeën en inzichten opgeleverd voor de Stichting. Sonnehoeck beraadt zich nog wat en hoe hiervan concreet op te pakken.

Naschrift:
Bij de uitwerking en implementatie van de bevindingen uit het project is helaas gebleken het in praktijk niet haalbaar was. Dit doet echter niets af aan de waarde van het vooronderzoek.

Het oorspronkelijke doel, het toekomstbestendig maken van Sonnehoeck, is daarmee in de verdrukking gekomen.

Thema 6. Agrologistiek

Binnen het tuinbouwcluster speelt agrologistiek een sleutelrol. Een sleutelrol in logistics, in 'value added' activiteiten, in internationale marketing & sales en in de 'besturing' van (mondiale) vers-stromen. Grote uitdagingen voor de toekomst zijn de verwachte groei, de wens van vlugger-vaker-verser, de ontkoppeling van transacties en logistieke stromen door, onder andere digitalisering. Kortom, er moet ingespeeld worden op deze ontwikkelingen om de concurrentiekracht in stand te houden en marktaandeel te vergroten. Dat gaat uiteraard niet vanzelf. Maatregelen zijn nodig. Deze hebben betrekking op bereikbaarheid, ruimte, duurzaamheid en innovatie.

6.1 (er zijn -helaas- géén projectvoorstellen en/of subsidie-aanvragen ingediend voor dit thema)

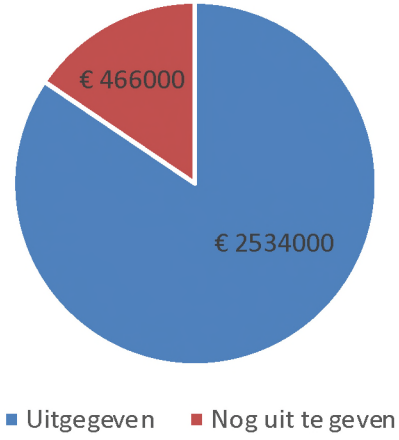

Financieel overzicht

Tot voorjaar 2025 is in totaal een bedrag uitgegeven van ruim € 2.534.000, van de € 3 miljoen. Een groot deel van de ruim 30 projecten is afgerond en hebben daarmee de volledige financiering binnen. In de loop van 2025 en 2026/2027 zal het resterende bedrag uitgegeven worden. Dit zal voornamelijk uitgegeven worden aan projecten die al een voorschot van 80% hebben ontvangen.

Vooral de grotere, omvangrijke (én complexe) projecten, waar vaak sprake is van aansturing én medefinanciering vanuit veel verschillende partijen, zullen pas op termijn van 1 of 2 jaar definitief afgesloten worden. Deze grote(re) projecten worden daarenboven vaak ook nog eens geconfronteerd met vertraagde ontheffing- of vergunningverlening door instanties zoals Hoogheemraadschap of Provincie Zuid-Holland. Een definitief overzicht van alle uitgaven van Westland Agenda III is daarom niet eerder te verwachten dan Q2 2027.

Totaal uitgegeven subsidie WA III tot voorjaat 2025

GEMEENTE WESTLAND

Postadres: Postbus 150, 2671 AD Naaldwijk
Bezoeksadres: Verdilaan 7, 2671 VW Naaldwijk
T 14 0174
E info@gemeentewestland.nl
I www.140174.nl

